

Blíží se konec daňových rájů. Zdanění nadnárodních firem českému rozpočtu přinese 5 miliard ročně

Poslanci by na své aktuální schůzi měli schvalovat vládní návrh zákona o dorovnávací dani, který je výsledkem snahy zabránit přesouvání zisků do daňových rájů. Návrh vychází z evropské směrnice, kterou se členské státy zavázaly aplikovat od počátku roku 2024 a která nastavuje podmínky pro zdanění velkých firem. Všechny společnosti působící v EU, které jsou součástí skupin s ročním konsolidovaným výnosem 750 milionů eur a vyšším, budou muset odvádět od počátku nového roku minimálně 15% daň z příjmů. Směrnice zvýší daňovou sazbu v Evropské unii jako celku a přivede příjmy do veřejných rozpočtů. Pro Česko půjde dle odhadu ministerstva financí o částku 4 až 6 miliard korun ročně a bude se týkat až 3 tisíců společností (z toho 150 – 350 společností bude dorovnávací daň hradit). Tématu se dále v komentáři věnuje daňová poradkyně Hana Veselá ze společnosti BDO.

Příslušný návrh zákona vycházející z evropské směrnice zavádí novou povinnost primárně mateřským společnostem velkých nadnárodních a národních skupin odvádět dorovnávací daň v souladu s pravidly Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). A to tím způsobem, aby za každou jurisdikci, ve kterých se tato skupina nachází, byla odvedena daň z příjmů minimálně 15% bez ohledu na to, zda se jedná o zemi, která evropskou směrnici implementovala nebo se připojila k pravidlům OECD.

Jednotlivé státy pak mají možnost uplatnit svoji tuzemskou dorovnávací daň. Pokud si ji však některá země nezavede, odvede minimální daň za společnosti ve skupině nacházející si v tomto státě jejich mateřská společnost ve své v jurisdikci, případně se o ni podělí ostatní společnosti ve skupině. Česká republika se o tento dodatečný zdroj pro výběr daně nehodlá připravit a tuto tuzemskou dorovnávací daň vláda navrhuje zavést v návrhu zákona, který je již nyní projednáván ve Sněmovně.

Zákon tak zavádí dvě zcela nové daně s vlastními pravidly, která jsou odlišná od pravidel pro daň z příjmů fyzických a právnických osob stanovená zákonem o daních z příjmů.

Předně zavádí tzv. tuzemskou dorovnávací daň. Poplatníkem se stanou vždy české společnosti (čeští daňoví rezidenti, případně stálá provozovna zahraniční společnosti), které jsou členy velké nadnárodní či národní skupiny (viz níže). Dále Zákon zavádí tzv. přiřazovanou dorovnávací daň, kterou budou v České republice hradit české mateřské společnosti či za určitých podmínek české společnosti velké nadnárodní skupiny. Jak vyplývá z názvu obou daní, jedná se o tzv. dorovnávací daň. To znamená, že se při výpočtu obou těchto daní nejprve přihlédne k dani z příjmů právnických osob, které mají české společnosti ve svých nákladech (blíže viz níže).

Koho se povinnost zdanění týká

Jakým způsobem česká společnost zjistí, zda se stane poplatníkem této minimální daně v České republice? Základním podmínkou je, aby patřila do skupiny společností, jejichž roční výnos převýšil více než 750 milionů eur, v přepočtu přes 18 miliard korun (ve dvou ze čtyř předcházejících zdaňovacích období). Roční výnos zjistí z konsolidované účetní závěrky, kterou sestavuje nejvyšší mateřská společnost. Zdali bude dosažen tento limit, do značné míry ovlivní pravidla pro sestavování konsolidované účetní závěrky nejvyšší mateřskou společností či mateřskou společností, která se nachází o úroveň níže.

Výpočet tuzemské dorovnávací daně

Pokud česká společnost bude patřit do velké nadnárodní či národní skupiny, bude v dalším kroku nutné zjistit, jakou efektivní daňovou sazbu dosáhla celá skupina v České republice.

Její výpočet bude velmi komplexní. Za určitých podmínek bude možné vycházet z účetních výkazů sestavených dle českých účetních pravidel (tj. odlišných od účetních pravidel, dle kterých byly sestavené konsolidované účetní výkazy nejvyšší mateřskou společností). Pokud bude efektivní daňová sazba celé skupiny v České republice nižší než 15 %, bude nutné přistoupit k výpočtu tuzemské dorovnávací daně.

Pokud mezi českými společnostmi budou i poplatníci daně z příjmů, kteří čerpají slevu na dani v rámci investičních pobídek či např. odpočet na vědu a výzkum, tuzemská dorovnávací daň může výrazně vyrušit případnou daňovou úsporu.

Výpočet efektivní daňové sazby bude vycházet ze splatné a odložené daně, nicméně nepůjde jednoduše převzít údaje vykázané v účetních výkazech. Naopak, propočet bude velmi náročný. Zpravidla bude nutné vycházet z hodnot, které vstoupily do konsolidované účetní závěrky sestavené nejvyšší mateřskou entitou (před očištění o vzájemné vnitroskupinové transakce). Tyto hodnoty bude nutné dále testovat dle komplexních pravidel pro výpočet dorovnávací daně.

Tuzemská dorovnávací daň se nejprve propočte za celou skupinu v České republice, a následně se rozdělí mezi ty české společnosti, jejichž efektivní daňová sazba nedosahuje minimální výše 15 %, a to na základě poměru jejich zisků stanovených dle komplexních pravidel pro výpočet dorovnávací daně.

Daňové přiznání a další administrativní úkony

Každou českou společnost, která patří do velké nadnárodní či národní skupiny, čeká povinnost podávat samostatně informační přehled a daňové přiznání (v případě, že bude hradit tuzemskou dorovnávací daň). Spravovat tuto daň bude Specializovaný finanční úřad. Dorovnávací daň bude splatná k datu podání daňového přiznání.

Pro správné stanovení povinnosti hradit minimální daň v České republice bude nutná spolupráce napříč celou skupinou. K tomu bude zapotřebí velmi dobrá znalost nejen českých účetních předpisů,

ale také předpisů, dle kterých je sestavována konsolidovaná účetní závěrka nejvyšší mateřskou společností (IFRS, US GAAP apod.). Užitečným informačním zdrojem se stanou i modelová pravidla OECD.

S účinností zákona o dorovnávacích daních se počítá od počátku příštího roku, dle požadavků evropské směrnice. Společnostem proto již nezbývá mnoho času se na tuto poměrně složitou a administrativně náročnou změnu řádně připravit.

Autorka: Hana Veselá, daňová poradkyně ze společnosti BDO

O společnosti BDO

BDO je poradenská společnost poskytující auditorské, daňové, právní, účetní a poradenské služby. Na českém trhu působí již 30 let. S téměř 500 odborníky a dlouholetou praxí se řadí k předním společnostem s tímto zaměřením v České republice, kde má kanceláře v Praze, Plzni, Brně, Domažlicích, Českých Budějovicích, Jindřichově Hradci a Ostravě.

BDO je v České republice zastoupena společnostmi BDO Audit s.r.o., BDO Czech Republic s.r.o., BDO Consulting s.r.o., BDO Legal s.r.o., advokátní kancelář a BDO Valuation, s.r.o. Společnost je součástí mezinárodní sítě BDO, která celosvětově tvoří jednu z největších sítí auditorských a poradenských skupin. Zaměstnává více jak 91 tisíc odborníků a působí ve 167 zemích, v nichž čítá více než 1 650 kanceláří.

Kontakt:

Jan Kuliš, EPIC Public relations

E-mail: jan.kulis@epicpr.cz

Tel.: +420 731 920 874

Web: www.epicpr.cz